

๒๒

โทษของ
การพูดโกหก

เพราะฉะนั้นแล บัณฑิตทั้งหลายไม่สรรเสริญนันทาคติ

คือความลำเอียงเพราะรัก

บุคคลไม่เป็นผู้ที่มีจิตถูกนันทาคติประทุษร้าย

พึงกล่าวแต่คำที่อิงคำสัตย์เท่านั้น

โทษของการพูดโกหก

๒๔๐

การปฏิบัติธรรมเป็นสิ่งสำคัญที่สุดต่อตัวของเราเอง และเป็นผลดีต่อบุคคลรอบข้างไปจนถึงมวลมนุษยชาติทั้งหลาย ซึ่งกลางกายของมนุษย์เราทุกคนนั้น มีแหล่งกำเนิดแห่งความสุขอยู่แล้ว เป็นที่สิงสถิตของพระธรรมกาย และวิธีการที่จะเข้าถึงธรรมกายอันเป็นต้นแหล่งแห่งความสุขได้นั้น จะต้องหมั่นทำใจหยุดใจนิ่งที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ จนใจละเอียดหยุดนิ่งถูกล้วน ก็จะสามารถเข้าถึงกลางกายภายในได้ ดังนั้นการดำเนินจิตเข้าสู่เส้นทางสายกลางจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะจะทำให้มวลมนุษยชาติหลุดพ้นจากกิเลสอาสวะทั้งหลายไปสู่อายตนิพพานในที่สุด

มีวาระพระบาลีที่ปรากฏอยู่ใน เจติยราชชาดก ว่า

“ตสุมา หิ ฉนฺทาคมนํ นปฺปสฺสณฺติ ปญฺชิตา
อทุฏฺจจิตฺโต ภาเสยฺย คิริํ สจฺจุปฺสณฺหิตํ

เพราะฉะนั้นแล บัณฑิตทั้งหลายไม่สรรเสริญฉันทาคติ คือความลำเอียงเพราะรัก บุคคลไม่เป็นผู้ที่มีจิตถูกฉันทาคติ ประทุษร้าย พึงกล่าวแต่คำที่อิงคำสัตย์เท่านั้น”

บัณฑิตทั้งหลายในกาลก่อน ท่านไม่สรรเสริญผู้ที่มีความลำเอียง ไม่ว่าจะลำเอียงด้วยความรัก ด้วยความชัง ด้วยความหลง หรือด้วยความกลัวก็ตาม เพราะการเป็นคนลำเอียงนี้

โทษของการพูดโกหก

๒๔๑

จะทำให้ผู้นั้นไม่อาจดำรงอยู่ในความถูกต้องดีงามได้ กลับจะทำทุกอย่างเพื่อผลประโยชน์ของตนและคนที่ตนเองรักเท่านั้น เมื่อไม่ตั้งอยู่ในธรรมแล้ว จะทำให้ตนเสื่อมเสียชื่อเสียง อาจพลาดพลั้งไปกระทำบาปอกุศลอีก แล้วต้องไปเสวยวิบากกรรม อันเผ็ดร้อนในทุกคติภูมิ ฉะนั้นบัณฑิตทั้งหลายจึงสรรเสริญแต่การกล่าวคำสัตย์จริง ซึ่งจะอำนวยประโยชน์ทั้งต่อตนเองและชาวโลก

พระบรมศาสดาของเราทรงเตือนผู้ที่กล่าวมุสาวาทมาก เพราะไม่มีกรรมชนิดใดที่ผู้กล่าวเท็จทำได้ พระพุทธองค์ยังตรัสถึงโทษของการกล่าวคำเท็จว่ามีนรกเป็นที่สุด เรื่องนี้ทรงปรารภถึงพระเทวทัตที่กล่าวเท็จ แล้วถูกแผ่นดินสูบเข้าสู่อเวจีมหานรก และพระองค์ยังตรัสถึงอดีตชาติของพระเทวทัตที่กล่าวเท็จ ทำให้ต้องเสื่อมจากฤทธิ์ ๔ ประการ เท่านั้นยังไม่พอยังถูกแผ่นดินสูบให้ไปบังเกิดในอเวจีมหานรก เพราะการกล่าวเท็จอีกด้วย

*เมื่อครั้งยุคต้นกัป มีพระราชาพระนามว่า พระเจ้าอุปจिरราช ทรงครองราชย์อยู่ที่โสถยนิคร ในเจดีย์รัฐ ทรงเป็นพระราชาที่มีฤทธิ์ถึง ๔ อย่าง คือ เสด็จไปไหนมาไหนทางอากาศ

*มก. เล่ม ๕๙ หน้า ๕๓๖

โทษของการพูดโกหก

๒๔๒

ได้ มีเทพบุตร ๔ องค์ ถือพระขรรค์คอยรักษาอยู่ทั้ง ๔ ทิศ มีกลิ่นจันทน์หอมพุ่งออกจากพระวรกาย และมีกลิ่นอบลหอมพุ่งออกจากพระโอษฐ์ เป็นเชื้อสายที่สืบทอดมาจากพระมหาสมมตจักรพรรดิราช ที่มีอายุหนึ่งอสงไขย สืบเชื้อสายมาแก้ชั่วคน ในสมัยต้นๆ กับนั้น คนทั้งหลายเป็นผู้มีศีลมีธรรม เป็นปกติ ความเป็นอยู่สะดวกสบาย มีความสุขทุกอย่าง เพราะมีบุญคอยหล่อเลี้ยงรักษาอยู่

พระโพธิสัตว์เจ้าได้รับราชการเป็นบุโรहितชื่อว่า กปิละ ท่านรับราชการมาตั้งแต่สมัยพระบิดาของพระเจ้าอุปจิรราช เป็นบุโรहितผู้ใหญ่ที่เปี่ยมด้วยคุณธรรม พระราชาจึงทั้งรักและเคารพพระโพธิสัตว์มาก ท่านบุโรहितมีน้องชายอยู่คนหนึ่งชื่อว่า โกรกลัมพกะ เป็นคนมักใหญ่ใฝ่สูง เคยเล่าเรียนในสำนักอาจารย์เดียวกันกับพระราชาตั้งแต่ยังเป็นพระกุมาร และพระราชาเองเคยให้สัญญาไว้ว่า เมื่อเราขึ้นครองราชย์แล้วจะตั้งโกรกลัมพกะให้เป็นบุโรहित แต่ด้วยความที่ทรงรักและเคารพ กปิลบุโรहित จึงไม่ได้แต่งตั้งสหายของตนเอง

ต่อมากปิลบุโรहितผู้ทรงปัญญา สังเกตเห็นความอึดอัดของพระราชา นึกใจคิดว่า พระราชาทรงเกรงใจเรา ตัวของเราเองก็แก่แล้ว ถึงเวลาที่จะต้องเกษียณตนเอง ผู้บริหารบ้านเมืองต้องมีวัยใกล้เคียงกันจึงจะสมควรกว่า

โทษของการพูดโกหก

๒๔๓

เมื่อคิดอย่างนี้ จึงทูลขอลาออกจากตำแหน่ง ให้พระราชอาแต่ตั้งลูกชายของท่านขึ้นเป็นบุโรหิตแทน แล้วออกบวชเป็นฤๅษี ยังฉานและอภิฌญาให้เกิดขึ้น ฟ่านกอยู่ที่พระราชอุทยานนั่นเอง ฝ่ายโกรกลัมพะก็น้องผูกอาฆาตพี่ชายด้วยเหตุที่ว่า พี่ชายแม้จะลาออกไปแล้วไม่ยอมยกตำแหน่งให้แก่ตนวันหนึ่ง ขณะที่โกรกลัมพะนั่งสนทนากับพระราชอาผู้เป็นสหาย พระราชาตรัสถามว่า “โกรกลัมพะ ท่านยังไม่ได้ตำแหน่งบุโรหิตดอกหรือ” เขาจึงกราบทูลว่า “พี่ชายของข้าพระองค์ทูลให้พระองค์แต่งตั้งบุตรของเขาแทน เมื่อก่อนพระองค์ก็ไม่สามารถถอดถอนพี่ชายออกจากตำแหน่งได้ เพราะการสืบทอดตามประเพณี แล้วบัดนี้ ข้าพระองค์จะเป็นได้อย่างไรละ พระเจ้าข้า”

พระราชอาหนุ่มฟังอย่างนั้น จึงกล่าวว่า “เราจะแต่งตั้งให้ท่านเป็นใหญ่ แล้วให้พี่ชายของท่านเป็นน้องชายก็แล้วกัน” โกรกลัมพะทูลถามว่า “พระองค์จะทำได้อย่างไรเล่า” พระราชาตรัสว่า “เราทำได้โดยการกล่าวมุสาวาท” เมื่อฟังอย่างนั้น โกรกลัมพะก็ทำให้พระราชอาเข้าพระทัยผิด ด้วยการกล่าวว่า “พระองค์ยังไม่รู้ฤทธิ์ของพี่ชายของข้าพระองค์หรือ เขาสามารถที่จะทำให้พระองค์สูญเสียฤทธิ์ทั้งสิ้น แล้วทำให้พระองค์คล้อยตามได้” เมื่อพระราชอาสดับอย่างนี้ทรงบังเกิดทิฐิมานะ อยากจะเอาชนะขึ้นมาทันที หาได้รู้ถึงกลอุบายอันชั่วร้ายของ

โทษของการพูดโกหก

๒๔๔

พระสหายไม่ จึงตรัสว่า “ท่านคอยดูเถิด เราเป็นพระราชา
สามารถทำมุสาวาทอย่างนั้นได้ นับแต่นี้ไปอีกเจ็ดวันเราจะทำ
มุสาวาท”

พระดำรัสของพระราชาที่ตรัสกับพระสหายพาลนั้นได้
แพร่สะพัดไปทั่วพระนคร ทำให้เกิดโกลาหลขึ้นมาทันที มาดูว่า
ผู้มีศีลในยุคก่อนเขาตื่นข่าวกันอย่างไรบ้าง มหาชนเกิดปริวิตกว่า
“ได้ยินว่า พระราชาจักทรงทำมุสาวาท ทำเด็กให้เป็นผู้ใหญ่
แล้วมุสาวาทนั้นเป็นอย่างไร มีสีเขียว สีแดง หรือสีอะไรกันแน่”
แม้บุตรบุโรหิตพอได้ฟังคำนั้นก็ไปบอกฤาษีบิดาว่า “พระราชา
จักทำมุสาวาท ทำพ่อให้เป็นเด็ก แล้วยกตำแหน่งฉันให้อา”
ฤาษีก็บอกว่า “พระราชาไม่สามารถที่จะทำได้หรอก เมื่อครบ
กำหนดแล้วให้แจ้งเราด้วย เราจะไปทูลตักเตือนพระองค์ไม่ให้
ทำอย่างนั้น เพราะจะเป็นผลเสียต่อพระองค์เอง” ลูกชายก็รับคำ

เมื่อถึงกำหนดเวลา มหาชนพากันไปชุมนุมเพื่อจะ
ฟังมุสาวาท ส่วนพระราชาแต่งพระองค์แล้วทรงประทับอยู่ใน
อากาศ พระฤาษีก็เหาะมาแล้วนั่งเฉพาะพระพักตร์ของพระราชา
ทูลถามว่า “ได้ยินว่าพระองค์จะทำมุสาวาทจริงหรือ” พระราชา
รับว่า “จริง” ด้วยความเป็นห่วง พระฤาษีผู้ทรงศีลจึงทูลเตือนว่า
“มหาบพิตร มุสาวาทนี้เป็นบาปหนัก กำจัดคุณความดี ทำให้
เกิดในอบายทั้ง ๔ ใครที่ทำมุสาวาท ย่อมชื่อว่าทำลายธรรม

โทษของการพูดโกหก

๒๔๕

เมื่อทำลายธรรมแล้ว ก็ชื่อว่าทำลายตนเอง ขอพระองค์อย่าทำ
อย่างนี้เลย” เมื่อพระราชาร้องอย่างนั้นก็ตกพระทัย มองหน้า
โกรกล้มพกะ

โกรกล้มพกะผู้หวังเฉพาะประโยชน์ตนเพียงอย่างเดียว
ไม่สนใจอย่างอื่น จึงกล่าวกระตุ้นย้าทูลฐิของพระราชา พระราชา
ระลึกถึงคำของสหายพาล ทำให้เกิดมานะกษัตริย์ไม่ฟังถ้อยคำ
ของพระโพธิสัตว์ จึงกล่าวว่า “ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ท่านเป็น
น้องชายของโกรกล้มพกะ” เมื่อพระราชตรัสเพียงเท่านี้ก็
ร่วงลงมาจากอากาศทันที กลืนพระวรกายและกลืนพระโอษฐ์
ก็ส่งกลิ่นเหม็นฟุ้งไปทั่วพระนครแทน

กปิลดาบสโพธิสัตว์กล่าวว่า “ดูเถิดมหาบพิตร เพียง
ประโยคแรก พระองค์ก็เป็นอย่างนี้แล้ว อย่าทรงทำมุสาวาท
อีกเลย”

พระราชตรัสว่า กปิลดาบสกล่าวอย่างนี้ประสงค์จะ
ลงโทษท่านทั้งหลาย พระราชาก็กล่าวมุสาวาทเป็นครั้งที่สอง ได้
ถูกแผ่นดินสูบลงไปแค่ข้อพระบาท พระโพธิสัตว์กล่าวเตือนให้
หยุดก็ไม่ทรงหยุด จึงกล่าวครั้งที่สามอีก ก็ถูกสูบลงไปอีกจนถึง
พระขงฆ์

แม้ถูกห้ามก็กล่าวครั้งที่สี่อีก ครั้งที่สี่แผ่นดินสูบไปถึง

โทษของการพูดโกหก

๒๔๖

บั้นเอว กล่าวครั้งที่ห้า ถูกสูบถึงพระนาภี แต่ด้วยทิวภูมิมานะของกษัตริย์จึงกล่าวเป็นครั้งที่หกอีก แผ่นดินได้สูบถึงพระถัน แม้พระฤๅษีจะกล่าวเตือนอีกว่า อย่ากล่าวมุสาวาทเลย หากพระองค์ทำอย่างนี้อีก จะถูกสูบลงไปในอเวจีมหานรก พระเจ้าอุปจิระก็ไม่ทรงเชื่อ จึงกล่าวมุสาวาทครั้งที่เจ็ดว่า “ท่านเป็นน้องชาย โกรกล้มพกะเป็นพี่ชาย” เมื่อกล่าวถึงครั้งที่ ๗ แผ่นดินได้แยกเป็นสองช่อง มีเปลวไฟร้อนดำจากมหานรกพลุ่งขึ้นมา รับพระราชาลงไป

มหาชนพากันตกใจกลัว เปล่งอุทานว่า “พระเจติยราชาได้ทำมุสาวาท ไม่เชื่อถ้อยคำของพระฤๅษีผู้ทรงศีลจึงประสพกรรมหนักอย่างนี้” ทั้งมหาชนและพระโอรสของพระราชากันก้มลงกราบพระโพธิสัตว์ ต่างก็เกิดความรู้สึกกลัวบาปและเห็นคุณค่าของการตั้งอยู่ในธรรมเป็นอย่างยิ่ง พระราชโอรสกล่าวกับพระโพธิสัตว์ว่า ขอท่านอาจารย์จงเป็นที่พึ่งให้เราด้วย พระโพธิสัตว์ให้อวาทว่า “ขอพระองค์อย่าทรงทำลายธรรมเหมือนพระชนกเลย จงครองราชย์โดยธรรม ตั้งอยู่ในธรรมคือความสัตย์เถิด” พระโอรสและมหาชนดำรงอยู่ในโอวาทของพระโพธิสัตว์จนตลอดชีวิต ต่างก็ได้เข้าถึงเทวโลกกันทั่วหน้า

จากเรื่องราวข้างต้น เราจะเห็นว่า กรรมหนักของมุสาวาทนั้น ใหญ่หลวงยิ่งนัก มีโทษถึงขั้นธรณีสู่บ แม้จะ

โทษของการพูดโกหก

๒๔๓

เป็นการกล่าวที่ดูแล้วเราอาจจะคิดว่า ไม่นักหนาสาหัสอะไร
แต่นั้นหมายถึงว่า เราตั้งใจทำลายธรรมที่ดั่งงามให้หมดไป
ผู้ที่ทำลายธรรมเท่ากับว่าทำลายตนเองนั่นเอง ความมั่งคั่ง
แห่งธรรมจะเกิดขึ้นได้ ต้องอาศัยความสัตย์จริงและการปฏิบัติ
ที่มั่นคง เมื่อทราบอย่างนี้แล้ว จึงควรที่จะยึดมั่นในคำสัตย์จริง
กันไว้ให้ดี ความสัตย์จะช่วยขจัดอันตรายที่ยั่งยืน และจะนำพา
ชีวิตของเราก้าวไปสู่ความปลอดภัยในสังสารวัฏ พบความสุข
อันเกษมได้ตลอดไป จนกว่าจะเข้าถึงพระนิพพานในที่สุด

